

Forskningschef Claus Vinther Nielsen, professor, overlæge ph.d.

Koncern Kvalitet, CFK – Center for Folkesundhed og Kvalitetudvikling, RM og

Klinisk Socialmedicin og rehabilitering, Institut for Folkesundhed, AU

Århus den 17. december 2015.

Evaluering af Henning Langbergs professorat i rehabilitering ved Institut for Folkesundhedsvidenskab i perioden fra 2012 med henblik på mulig forlængelse fra 2017. Professoratet er finansieret af Københavns kommune.

Evalueringen baseres på :

Dokumenter fremsendt i samlet pdf fil fra institutleder Steffen Loft på mail den 27.11.2015 indeholdende 14 dokumenter, hvoraf flere unummerede og udaterede. Her nævnt i rækkefølge:

1. Anmodning om evaluering fra Steffen Loft, 27.11.2015
2. Evalueringsoplæg fra Københavns Kommune, 16.10.2015
3. Følgrebrev fra Henning Langberg, 14.11.2015
4. Vision 2022 for Copenrehab
5. Bilag 1. Afrapportering af forskningsstrategi
6. 2012 Årsrapport
7. 2013 Årsrapport
8. 2014 Årsrapport
9. Copenrehab ph.d.oversigt
10. Samarbejdsaftale for Sundheds- og Omsorgsforvaltningen mm, august 2015
11. Status på samarbejdsaftale 2013, 18.02.2014
12. Peer reviewede publikationer
13. Manuskripter in review mm
14. Samarbejdsrelationer, 15.11.2015

Følgende fremgår af (2):

Forskningsprofessoratet er etableret i tæt samarbejde med Københavns Universitet (KU) med det mål at opbygge en tværsektoriel forskningsenhed med fokus på kommunal rehabilitering. Forskningsenheden hedder CopenRehab og ligger i dag i Sund Vækst Huset. Forskningen i kommunal rehabilitering har overordnet til opgave at tilvejebringe de nødvendige data for at optimere og evidensbasere rehabiliteringsindsatsen. En afgørende faktor for at sikre optimal effekt af rehabilitering er at tilpasse indsatsen til borgerens/patientens specifikke behov. En dybere forståelse af disse forhold samt hvilke forhold, der sikrer høj compliance, har højeste prioritet.

Det angives:

Professoratet har konkret haft fokus på:

- effekt af rehabilitering af borgere med kronisk sygdom

- velfærdsteknologiske løsningers bidrag til rehabilitering af borgere med kronisk sygdom
- brug af fysisk aktivitet til rehabilitering af borgere med kronisk sygdom
- kræftpatienter
- hverdagsrehabilitering

Der blev ved aftalens indgåelse stillet følgende forskningsspørgsmål, som i evalueringssammenhæng bruges som succeskriterier:

- Hvordan målretter vi rehabiliteringen, så vi giver rette rehabilitering til rette patient/borger til rette pris?
- Hvordan evalueres effekten af rehabilitering overfor kroniske sygdomme?
- Hvordan sikres fastholdelse i forandring ved f.eks. livsstilsændringer/rehabiliteringsforløb?

Af (3) fremgår det, at der er prioriteret fire spor, hvorunder Sundheds- og Omsorgsforvaltninger har eksplicitte ønsker:

- Rehabilitering
  - *viden om effekten af forløbsprogrammets særligt med henblik på de sundhedsøkonomiske perspektiver og effekten af genoptræning.*
  - *at indgå samarbejder med fokus på udvikling af teknologiske løsninger, der (i) understøtter borgerens mulighed for at varetage egenomsorg og selvmonitorering, herunder egen behandling, samt (ii) understøtter sikker og korrekt genoptræning samt øger borgerens muligheder for genoptræning.*
- Den ældre medicinske patient
  - *at afsøge muligheder for og udvikle shared care løsninger med det sigte at forebygge indlæggelser og genindlæggelser*
- Sund aldring og livskvalitet gennem hele livet
  - *viden om indsatsen fra passiv til aktiv, herunder viden om (i) i hvor høj grad den aktiverende hjælp udskyder tidspunktet for at blive fast hjemmeplejemodtager, eller for at hjælpen må udvides, (ii) hvordan den aktiverende indsats opleves af borgerne, og (iii) hvordan politiske visioner bedst muligt implementeres i den daglige drift.*
  - *viden om målgruppen for fremtidens ældrepleje. Hvem er de, og hvilke ønsker har de til bolig, pleje etc.*
- Social ulighed
  - *at indgå samarbejde om projekter med et interventionspræget sigte. Interventionen kan være både strukturel og individrettet, og forskningselementet kan både have fokus på implementering og effekter af interventionen.*

Undertegnede er iht. (1) blevet bedt om stillingtagen til ni spørgsmål, som besvares nedenfor:

1. I hvor høj grad har professor Henning Langberg formodet at udvikle og gennemføre forskning i kommunal rehabilitering?

Henning Langberg startede i 2012 med en ganske lille bevilling i forhold til de ønsker, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen formulerede. Det lykkedes for HL allerede første år og specielt indenfor 1½-2 år og siden at skaffe betydelige midler, ansætte forsker og iværksætte en lang række forskningsprojekter. Projekterne er primært indenfor spor 1 og 2, men omfatter alle spor. Det er

velkendt at iværksættelse af forskning indenfor fagområder, som ikke har tradition for forskning, er vanskelig. Specielt har det ikke været muligt at iværksætte projekter, som ikke har et umiddelbart anvendelsessigte. Det vurderes, at samtlige af HL's forskningsprojekter har krævet tæt samarbejde med alle lag i den kommunale administration og praksis. Samtlige beskrevne projekter er rejst af relevante forskningsspørgsmål i rehabiliteringsfeltet. Da evidensbaserede indsatser i kommunen er begrænsede, vil der formentlig med hensyn til en række af de stillede forskningsspørgsmål være behov for flere undersøgelser, hvor indsatser i nye generationer af undersøgelser tilpasses og afprøves. Det vurderes, at HL har valgt en rigtig vej. HL har brugt sine styrker indenfor temaer og metoder til at etablere kontakter, skaffe midler og skabe et aktivt forskningsmiljø.

2. Hvordan vil du vurdere, at relevansen for professor Henning Langbergs forskning er for kommune (og region)?

Med baggrund i beskrivelserne af igangværende projekter vurderes det, at HL's fokus langt overvejende er på den kommunale rehabilitering. Forskningen falder indenfor de angivne spor, og forvaltningens ønsker, og vurderes fra mit perspektiv som yderst relevant. Det skal yderligere tilføjes, at ud fra mit kendskab til kommunernes tålmodighed i forhold til resultater af forskning – da er det vigtigt at påpege, at det er helt forventeligt, at der først i 2016 vil ses betydelig vækst i resultatproduktion. Imidlertid bemærker jeg, at HL har sikret omfattende formidling af viden. Jeg kan i sagens natur ikke vurdere om forskningen i sidste ende lever op til forvaltningens forventninger, og om forvaltningen føler sig velinformeret. Jeg har ikke på det foreliggende dybde kendskab til projekterne – men vurderer at forskningen bidrager positivt til forvaltningens tre succeskriterier. Det bemærkes at HL har begrænset samarbejde med det regionale sundhedsvæsen. Givet er det imidlertid at det regionale sundhedsvæsen vil få glæde af at kommunen har fokus på at evidensbasere rehabiliteringsindsatserne, og dermed ønskeligt fra et regionalt perspektiv kan holde patienter fra hospitaler og almen praksis.

3. En vurdering af mulighederne / forudsætningerne for at overføre resultaterne af den udførte forskning til fremtidig kommunal rehabiliteringspraksis

HL's intentioner om at rehabiliteringsindsatser skal indfri præmisserne: skalerbarhed, fleksibilitet, baseret på borgers behov og bæredygtighed kræver tæt dialog. Det er mit klare indtryk af projekternes temaer, at de kun kan være udviklet i et samarbejde med forvaltning og fagfolk. Men det fremgår ikke tydeligt af dokumenterne, hvorledes der er arbejdet på dialog og samarbejde omkring forskningen, herunder til ledelsesmæssig opbakning fra forvaltningens side – og det fremgår slet ikke, hvorledes borgene bliver inddraget. Dette kunne være en anbefaling til fremtiden at have fokus på disse forhold.

Væsentlige forudsætninger for at resultater af forskning implementeres er fælles forståelse af nødvendigheden af at bruge viden, systematisk at indsamle data, iværksætte projekter, pilotprojekter og forskningsprojekter. Det bemærkes at flere projekter er iværksat på en sådan måde i driften – at viser der sig effekt – da er indsatsen allerede implementeret. Vigtig kan det være efterfølgende af følge om effekten kan fastholdes og spredes relevant.

4. I hvor høj grad professor Henning Langbergs er lykkedes med at tiltrække fondsmidler (godt 34 mill. kr. fra andre kilder i forhold til en bevilling på 8 mill. kr., der omfatter professorløn, 1.5 ph.d. og 50.000 kr i driftsmidler om året, fra Københavns Kommunes side)?

Det er ganske enkelt imponerende. HL har tydeligvis på forhånd haft et veletableret netværk og mange samarbejdsrelationer. HL har kunnet vedligeholde aktivitet på sine tidligere

forskningsområder, hvilket antallet og indholdet af publikationer vidner om. Samtidig er det lykkedes at producere viden indenfor det nye ansvarsområde 2012-15 (2, 4, 6, 6 publikationer), selvom latenstiden for publicering er lang.

5. I hvor høj grad har professor Henning Langberg formået at etablere kommunal rehabilitering som forskningsområde?

Der har ikke været en forskningstradition i kommunalt regi. KL og en del kommuner udtaler stigende interesse i at forskningsunderstøtte praksis af mange grunde. Fra et videnskabeligt perspektiv har HL vist at indsatser på rehabiliteringsområdet i kommunen kan forskningsgøres og som sådan, har han etableret kommunal rehabilitering som forskningsområde til inspiration for andre nationalt og internationalt. Erkendte problemer i praksis eller på administrativt niveau – er omsat til forskningsprotokoller med en række forskningsspørgsmål – data er indsamlet systematisk – de er analyseret og formidlet efter videnskabelige principper.

6. En vurdering af professor Henning Langbergs produktion af videnskabelige arbejder de sidste 3 år (56 peer-reviewede videnskabelige artikler og med en stor portefølje af arbejder indsendt/udarbejdet/planlagt til publicering i 2016-2017)

HL har haft en imponerende videnskabelig produktion over de sidste 3 år. Som anført naturligt begrænset indenfor det nye ansvarsområde. Antallet af forskere og ph.d. studerende tilknyttet har medført en betydelig produktion af artikler i review og under udarbejdelse. Det er ganske tilfredsstillende i lyset af at forskningsmiljøet er nyt.

7. I hvor høj grad det er lykkedes professor Henning Langberg at opbygge en Succesfuld forskningsgruppe omkring kommunal rehabilitering.

Der har været tale om en stadig vækst af forskere og ph.d. studerende i HL's miljø. HL formår at tiltrække specialestudierende ind i dette nye felt. Ganske imponerende og et godt tegn for mulig rekruttering i fremtiden indenfor dette forskningsfelt. HL driver en meget systematisk ph.d. uddannelse bl.a. understøttet af hyppige torsdagsmøder på højt videnskabeligt niveau. Målt på disse forhold, de afsluttede og igangværende forskningsprojekter i antal og indhold og funding er det lykkedes at etablere en succesfuld forskningsgruppe.

8. Hvilken klinisk gennemslagskraft (med forbehold for en tidsperiode på kun 3 år) har professor Henning Langbergs forskning haft?

Jeg kan ikke udtale mig yderligere om dette på det foreliggende. Det vil kræve en betydelig indsats fra min side og et i dybden kendskab til projekterne, og hvorledes resultaterne modtages af ledelse og fagprofessionelle.

9. Hvordan vurderes professor Henning Langbergs vision for en fortsættelse af professoratet og forskning i kommunal rehabilitering frem til 2022.

HL's vision tager udgangspunkt i de store udfordringer kommuner og samfundet står i og foreslår, at indsatser (og jeg antager forskningsprojekter) fremover skal indfri de fire præmisser: skalerbarhed, fleksibilitet, borgers behov og bæredygtighed. HL vil fremover fokusere forskningen på de tre områder: velfærdsteknologi, fysisk aktivitet som behandling og motivationsstøtte, og han fremhæver på hvert område den forskning, som er i gang og som er stimuleret af de oprindelige fire spor. Det vurderes vigtigt at fokusere som HL gør og områderne er absolut relevante. De fire spor kan stadig

anes i de nye tre. Det vil være interessant i en dialog med HL at undersøge bevæggrunde for at fokusere forskningen anderledes i den næste periode, ligeledes at undersøge, hvad HL vælger fra i rehabiliteringsfeltet. Som HL anfører drejer rehabilitering sig om forløb, skræddersyede helhedsindsatser baseret på ICF. Jeg savner fokus på samspillet med andre fagområder og sektorer.

Den samlede vurdering er at Henning Langberg som professor over kort tid har udviklet et attraktivt og kompetent forskningsmiljø med tætte relationer til kommunen, der ønsker forskning, nationale og internationale kontakter og imponerende funding. HL's forskningsmiljø er fra mit perspektiv med snart 30 års erfaring med rehabilitering i klinik, undervisning og forskning et forbillede for forskning i kommunal rehabilitering.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Claus Vinther Nielsen', written in a cursive style.

Claus Vinther Nielsen